

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ט"ז אייר תשפ"א | דף היומי בבלי: יומא יז | דף הכולל: יומא יג.
דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד סעיף ד'.
מוסר: שם עולם - פרק כ"א עד 'ועל כן ראיתי'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'ועתה יש לי לכתוב' עד סוף שער התורה

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"המים ברדיאטור נגמרו, אז שמנו מיץ תפוזים" | המפתח לכל הישועות – בהישג ידכם! | המאבטח בירך,
והבחור המבוגר התארס | "מירון של פעם" – רבה של מירון בשיחה נוסטלגית מרתקת | 2135

הסיפור היומי

כבר בעליה הראשונה נעצרה המשאית המקרטעת.
הנהג ירד לבדוק וגילה כי נגמרו המים ברדיאטור.
מה עושים? אך לא איש כאבי הק' יאמר נואש!
הוא הביט סביבו וראה מרחוק פרדס תפוזים...

האדמו"ר ממיישקולץ שליט"א בסיפור מופלא על כוח האמונה

יחד עם קבוצה מאנשי שלומו.
"אך היתה בעיה קטנה! המשאית שהיתה פתוחה ללא גג ומכסה, בהיותה מיועדת עבור הובלת סחורה, היתה צריכה להיחפך לרכב להובלת נוסעים... אבל גם את זה פתרו. לצורך כך לקחו מספר בדים וסדינים וסגרוהו כגג... גם לקחו מספר ספסלים מבית המדרש כדי שיהיו בתור מושבים... וכך נסעו בשמחה ובטוב לבב.
"אך מה אפשר לצפות ממשאית ישנה ומקרטעת? כמובן, לא הרבה! וכך בעליה הראשונה של הרי הגליל כבר נעצרה לה המשאית ללא יכולת לנסוע הלאה. הנהג ירד לבדוק מה קרה, והנה הוא רואה שהרדיאטור יבש ללא מים.
"מה עושים? אין בקרבת מקום מים, וגם אין ממי לבקש בדרך. וכך כבר ממש התייאשו שם הנוסעים מלהגיע למירון".
המשיך האדמו"ר שליט"א וסיפר:
"זוכר אני בתור ילד את גודל האכזבה שקיננה בי ובקרבי הנוסעים שלא נזכה להגיע אל ר' שמעון... אך לא איש כאבי הק'

עובדא נפלאה המראה לנו עד כמה היתה חשובה אצל צדיקים העליה למירון בימא דהילולא, ולפעמים עד כדי מסירות נפש שהתבטאה באמונה איתנה - אביא בפניכם.
עובדא זו זכיתי לשמוע אשתקד מכ"ק מרן אדמו"ר ממיישקולץ שליט"א בעת נסיעתו המסורתית ביום ל"ד בעומר - למירון ולמערת רבי שמעון שבכפר פקיעין, שם הוא מעלה את שלהבת ההדלקה ברחבה שבפתח המערה.
וכך סיפר: "כשעלה אבי הרה"ק בעל הזכרון אליעזר ממיישקולץ זי"ע לארץ ישראל אחר המלחמה, התגורר בכפר אתא, לשם הגיע יחד עם עוד צדיקים יראים ושלמים שעלו עמו לאחר ששתו את כוס התרעלה במלחמה הנוראה.
"בהיותי נער צעיר לימים זוכר אני, כי באחת השנים התעוררה בו השתוקקות רבה לנסוע לציון הרשב"י במירון, אך בימים ההם עדיין לא היתה התחבורה מסודרת כהיום, ולכן היה זה בגדר חלום. אבל רצון יראיו יעשה, והנה אחד מתושבי העיר שהיתה ברשותו משאית ענקית עבור צרכי עבודתו הסכים להסיע אותו

חנינא בן דוסא אומרת הגמ' שאמר 'מי שאמר לשמן שידלק יאמר לחומץ שידלק'... וגם כאן, מי שאמר למים, יאמר למיץ התפוזים'... "הנהג, בראותו את האמונה הגדולה ודבריו הנחרצים של אבי הק' לא היסס וכך עשה, סחט תפוז אחר תפוז ושפכו לתוך הרדיאטור, ויהי לפלא - המשאית החלה לנוע וזכינו לעלות למירון ולחזור לחיים ולשלום..."

סיים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א: "לא אשכח את השיעור הגדול באמונה שנתן אבי הק' לכל הנוכחים, ועד כמה צריכים מסירות נפש כדי להגיע לר' שמעון".

(גליון פנינים, הובא ב'ליקוטי שמואל')

יאמר נואש! לפתע הביט סביבו וראה מרחוק פרדס תפוזים, ננער וקרא לכולם: 'מה הבעיה? לכו ושאלו רשות מבעל הפרדס וקיטפו מספר תפוזים מהעצים והביאו לכאן, נסחוט אותם ואזי יהיה מה להכניס ברדיאטור'...

"העומדים שם לא הבינו האם מדובר ברצינות או בדברי צחות כדי להרים את מצב הרוח הירוד, אך אבי הק' החווה בידו ברצינות ואמר: 'אינני מתכוין לצחוק! לכו וקיטפו מספר תפוזים מהעצים והביאו לכאן, נסחוט אותם ואזי יהיה מה להכניס ברדיאטור'..."

"הנהג ששמע זאת הרים את קולו ואמר: 'מה? זה הרי יכול להרוס את כל המנוע!' אבל אבי הק' לא מוותר! ואמר: 'על ר'

טעימה מגיליון 'לקראת שבת'

"אני התביישתי וניסיתי להתחמק אבל הגר"ש בעדני שליט"א היה מצווה עלי: עכשיו! אני יושב כאן ומסתכל, אני רוצה לראות!!!"

הרה"ג ר' ישראל דחבש, מוותיקי הפעילים ב'אחינו' מספר על ימי הבראשית שלו בקירוב רחוקים

יעקב א. לוסטיגמן

"כמובן שהסטרא אחרא לא ויתר בלי מלחמה. קמו עלינו תושבים וניהלו נגדנו מאבקים, הפיצו פשקווילים ברחובות, השמיצו אותי באופן אישי, הגישו נגדנו תלונות במשטרה ועתירות לבתי המשפט, ואכן הם נחלו הצלחות פה ושם, הוציאו לנו צוי סגירה, סגרו לנו בית כנסת, נאלצנו להעביר את הפעילות ממבנה אחד למשנהו, ולנהל מאבקים משפטיים שכמובן עלו גם הם כסף. "את כל המימון הזה הייתי משיג מתרומות. לא השתייכתי לארגון כלשהו. הייתי פונה ליהודים טובים, מספר להם על הפעילות והם היו תורמים איש כמתנת ידו וכנדבת לבו. "האמת שהתביישתי מאוד, אבל מורי ורבי הגר"ש בעדני שליט"א המריץ אותי ודחק בי לקבץ תרומות. הוא היה יושב איתי בכולל היינו לומדים ביחד, ואז הוא היה אומר לי "ישראל, אני רוצה שתאסוף עכשיו כסף, מהאברכים בכולל. תעבור עכשיו בין האברכים ותושיט את היד שלך לבקש נדבה למען הפעילות שלך".

"אני התביישתי וניסיתי להתחמק אבל הוא היה מצווה עלי: עכשיו! אני יושב כאן ומסתכל, אני רוצה לראות שאתה אוסף כסף! כך הייתי מסתובב בין החברים שלי ומבקש נדבה, התביישתי מאוד, אבל הרב לא ויתר לי, הוא רצה לשבור את הבושה שלי, ללמד אותי שאוכל להיות עם עזות דקדושה.

"העזות הזאת, שקניתי אז באותם סיבובים של קיבוץ נדבות, תרמה לי רבות בפעילות ברחובות. כבר לפני כן לא הייתי בישן גדול, אבל לאחר מכן קיבלתי אומץ גדול יותר, ולא פחדתי משום דבר, עד היום אני עוד פועל מכוחה של אותה עזות בחסד ה' עלי וברחמי הגדולים".

בגיליון 'לקראת שבת' שיראה אור בעז"ה מחר יום חמישי, הבאנו שיחה עם אחד מוותיקי הפעילים בארגון 'אחינו', הרב ישראל דחבש, ששיתף אותנו בתקופה בה החל את הפעילות לקירוב רחוקים. בשורות הבאות נביא קטע אחד מתוך המאמר המלא.

"הגענו לשבת בשכונת 'בית הכרם' בירושלים, שם גרו ההורים שלי, ופשוט התחלנו לאסוף ילדים לאמירת תהילים. אני ארגנתי תהילים לבנים, אשתי ארגנה פעילות מקבילה לבנות, חילקנו ממתקים ולימדנו אותם לומר 'שמע ישראל' קצת הלכה בסיסית, קצת פרשת שבוע, קצת השקפה יהודית. פעילות קלילה ונחמדה שהילדים יצאו ממנה מרוצים ומאושרים.

"שבת לאחר מכן נסענו שוב וכך במשך שנים היינו נוסעים כל שבת לירושלים, לא וויתרנו אף שבת. כשנהיה לנו קצת קשה להיות כל כך הרבה אצל ההורים שלי וכבר היו ילדים וזה לא היה אפשרי, שכרנו דירה במיוחד בשכונת בית הכרם, והיינו מתגוררים בה רק בשבתות.

"כל השבוע גרנו בבני ברק, שם דבקתי במורי ורבי הגאון רבי שמעון בעדני שליט"א, אבל שבתות היינו עושים בירושלים.

"פעילות עלתה לא מעט כסף, המאמצים נשאו פירות והתחילה התעוררות של תשובה בשכונה, כמובן שהיינו צריכים להקים גני ילדים ששם יכולנו לחנך את הילדים לתורה ומצוות, ולאחר מכן לשבץ אותם בחינוך תורני, הקמנו אז גם ישיבה לנערים מתושבי השכונה שרצו ללמוד תורה, פתחנו בתי כנסת וניערנו את השכונה כולה.

"לא היה זרם חשמל, בקושי מים היו לנו, אותם היינו שואבים ממעיין סמוך בדליים"

רבה של מירון הגאון רבי מאיר שטרן שליט"א, מגולל בשיחה מרתקת את סיפורו ההיסטורי של מירון | מירון של פעם

הרב ישראל קוטלר

ישעיה אשר זליג מרגליות זצ"ל, אחד מדמויות ההוד של מירון, אשר ישב בחדר העליון מעל הציון והיה לו דלי נחושת גדול, הוא שילם לדרוזים שהסתובבו כאן עוד מלפני קום המדינה, ובתמורה היו מביאים לו מים מהמעין. בכל פעם כששב לביתו בירושלים הוא פחד שדלי הנחושת הגדול ייעלם ולכן הוא החזיק אותו אצלי. "יהודי זה, היה יושב כאן בציון ולומד החל מחודש אלול עד אחרי שמחת תורה. לקראת ל"ג בעומר היה מגיע לכאן כבר מיד אחרי חג הפסח ונשאר עד אחרי חג השבועות, כאשר בשבתות ובל"ג בעומר היה לבוש בגדי לבן. הייתה לו הדרת פנים ואנשים שהגיעו לציון חשבו שפגשו באליהו הנביא... מחלפות ראשם של ילדים רבים שהגיעו לגיל שלוש, נגזזו תחת מספרי הכסף שלו שהיו קשורות לצווארו בשרשרת זהב. אני זוכר שכל ימיו הוא סלד מגידול בלורית של אנשים, ולעיתים בעת שהיה מעביר את מספריו על תלתלי הפעוט, היה ממשיך וגוזר את הבלורית מעל ראשו של אבי הילד".

לבשו מעילים מפני השלוליות

"לצערי הרב, המקום נשאר מוזנח שנים רבות. בראש השנה וביום הכיפורים הסתכלו בסידורים ובמחזורים עם עשיות, לאור נרות. למבנה אף לא היו חלונות וקל לתאר את הקור העז ששרר כאן בימות החורף מאוויר ההרים הפתוח. המתפללים התעטפו בשמיכות שהביאו עימם במיוחד, על מנת שיוכלו לשבת במבנה הציון".

בציון של רבי אלעזר, הוא מוסיף ומתאר, "היה צריך ללבוש מעיל גשם מפני השלוליות הגדולות שנקו במקום ונדפו מהתקרה. אי אפשר היה להתפלל במבנה הציון, בחורף הייתה קרה ובקיץ העיק החום הנורא והלכלוך שלט בכל פינה. תחשוב מה היה אז והבט על אולם הציון כעת".

בשנים האחרונות נהיה תענוג להיכנס לציון, לא רק בשבתות וחגים, גם בימות החול. אנשים נהנים לשהות כאן, יושבים והוגים בתורתו של הרשב"י זיע"א, לומדים גמרא, משניות, חומש - רש"י, וכמובן מתפללים. אין מה להשוות את השהות במקום לשנים לא רחוקות".

המקום הריק שנתר במונית

סודות עלומים וסיפורים בעלי ניחוח עתיק מלווים את ההגעה לציון. בכל עת בו פוסעים במעלה ההר לציון הרשב"י, וכך גם

אוירת הוד קדומים אופפת את מתחם ציון התנא האלוקי רבי א שמעון בר יוחאי. בימים כתיקונם כמעט ולא ניתן להתקרב לציון בימים אלה הסמוכים ל"ג בעומר. הדוחק והעומס שולטים ללא מיצרים. השנה למרבה הצער המצב שונה בתכלית. בשל מגיפת הקורונה יתקיימו בל"ג בעומר הדלקות מצומצמות בלבד ותיאסר העלייה ההמונית.

רבה של מירון למעלה מיובל שנים, הגאון רבי מאיר שטרן שליט"א, מגולל בשיחה מרתקת את ההיסטוריה הלא רחוקה של ציון הרשב"י והיישוב מירון. "כשבאתי לכאן, לא היה זרם חשמל, בקושי מים היה לנו, אותם היו שואבים ממעיין סמוך בדליים".

"בימות החורף, בכל פעם שקראנו בתורה נאלצנו להסיט את בימת ספר התורה מצד לצד, על מנת שלא יטפטפו מים מן התקרה על ספר התורה, חלילה".

היו ימים שלא היה כאן מנין

"במירון אני נמצא בתפקיד הרבנות משנת תשי"ח", מספר הרב שטרן שליט"א. "הגעתי לכאן כבחור רווק, ובשנת תשי"ט נישאתי. אני רואה בתפקיד זה זכות עצומה, מקום זה הוא קודש הקדשים, לא רק מבחינת פנימיות התורה של רבי שמעון. הרי הוא נמצא גם בנגלות התורה בכל מקום, לומדים אותו בכל הש"ס, ממסכת ברכות ועד מסכת עוקצין. אני קורא לזה בהלצה, רבנות של כלל ישראל, משום שכל כלל ישראל מגיע לכאן להשיח בתפילה בציון הרשב"י כל ימות השנה".

האם תמיד זרם המתפללים הגיע לכאן ללא הפוגה?

היו ימים שלא היה כאן מנין בימות החול ואף בשבתות! היום זה נשמע מופרך, אך שלוש שבתות בחודש היינו צריכים לרוץ לתפוס מנין ולשמוע קריאת התורה בבית הכנסת של המושב. באותם ימים שהו כאן בעיקר זקני חסידי ברסלב, אשר היו בסך הכל מניין אחד עד שני מניינים, וגם הם היו שוהים אחת לחודש בשבת".

כיצד מבנה הציון היה נראה באותם ימים?

המקום היה מוזנח ולא מטופח, בלשון עדינה. כשבאתי לכאן לא היה חשמל, היה רק חדר אחד של גנראטור בו השתמשו. גם זרם המים לא היה סדיר. היה כאן יהודי יקר מאוד מירושלים, רבי

בנסיעה בכביש המתפתל העולה למתחם המושב, קשה שלא להיזכר בסיפורים הידועים והמוכרים על אותם יהודים צדיקים שמסרו נפשם לעלות לצינון של הרשב"י.

כיצד נראה היה ל"ג בעומר בציון הרשב"י לפני למעלה מחמישים שנים, עת הרב הגיע למקום?

"ביום ל"ג בעומר תמיד הייתה נהירה המונית אל הציון. גם בשנים שבימות החול והשבת היה קשה להשיג מנין, בל"ג בעומר הגיע לכאן ציבור גדול מאוד שמנה עשרות אלפי מתפללים. אמנם לא מדובר בכמות אנשים כה גדולה כהיום, אך כל תשכח שגם הציבור החרדי גדל מאוד במהלך השנים ובהתאם לכך התרחבה כמות העולים".

חיוך רחב נפרש לפתע על פניו, עת הוא נזכר במעשה מיוחד מכ"ק האדמו"ר בעל ה"אמרי חיים" מויוז'ניץ זצ"ל ובאחיו ה"מקור ברוך" זצ"ל. "היה זה בשנת תשט"ז, בערב ל"ג בעומר. האדמו"ר ה'אמרי חיים' הגיע מעירו בני ברק לחיפה עם מונית ובאופן מכוון דאג להשאיר במונית מקום אחד פנוי. הוא עלה לאחיו ה'מקור ברוך' שהיה חלש מאוד והחל לשדלו לבוא לצינון הרשב"י. 'אני נוסע למירון, ערב ל"ג בעומר, והשארתי לך מקום במונית, תבוא איתי', אמר. ה'מקור ברוך' חפץ מאוד לבוא, אך סירב בכאב ואמר כי אינו יכול נוכח החולשה העצומה בה היה שרוי. ה'אמרי חיים' התעקש ואמר לו, 'לא יעזור דבר, אם לא תבוא אקח אותך בכוח'. בסופו של דבר הוא נענה והגיע עימו. אני זוכר את ההתרגשות הגדולה כאשר הגיעו כאן יחדיו לצינון".

סיפור פתיחת הכניסה הראשית לצינון

"ברבות השנים", הוא ממשיך ומפליג בשיחה, "לא הצליחו לשנות כלום במתחם הציון. גם הכניסה הראשית לצינון, אותה כולנו מכירים, הייתה סגורה ומסוגרת. הכניסה המרכזית הייתה דרך ציון בנו, רבי אלעזר. את אולם התפילה בציון רבי שמעון, כינו בשם 'המערה הקטנה'. עד היום כינוי זה שגור על לשונם של ישישי ירושלים".

הכניסה הראשית לצינון, לפי בקשתו של כ"ק מרן האדמו"ר ממונקאטש זצוק"ל בעל ה"מנחת אלעזר", בן נינו של כ"ק מרן הגה"צ רבי צבי אלימלך מדינוב זיע"א, בעל ה"בני יששכר".

"ה'מנחת אלעזר' היה כאן בסביבות שנת התר"צ וביקש לערוך שבע הקפות סביב הציונים, כפי שכתוב בספר 'מגיד מישרים' למרן ה'בית יוסף', שעל כל צרה שלא תבוא, רח"ל, תקיפו את הציון שבע פעמים ותיושעו. אולם הוא לא הצליח לערוך את ההקפות, מאחר והכניסה הראשית כיום לצינון הייתה סגורה".

באותם ימים האתר נוהל על-ידי ועד ההקדשות הספרדי של צפת, והרב הראשי לצפת היה אחראי על הוועד. כך זה נוהל במשך שנים רבות עוד לפני קום המדינה. בהמשך, כידוע, ניהול המקום התפצל לידי כמה הקדשות עד לסידורו בשנים האחרונות". בהתאם לכך, ממשיך הגר"מ שטרן שליט"א, ה'מנחת

אלעזר' הגיע לבקר את רבי שלמה אליעזר אלפנדרי זצ"ל, רבה של צפת, בעניין זה. ישנו אף מכתב השמור ממנו, בו הוא מבקש לפתוח את הכניסה הראשית, לאור דברי ה'בית יוסף' האמורים. לרבי ישעיה אשר זליג מרגליות, איש מירון עליו דיברנו ואשר אף היה ממקורביו של הרב אלפנדרי זצ"ל, הייתה השפעה רבה על מזכיר הרה"ר שהיה חסיד לעלוב, ולשם כך הוא אף שוחח עם האדמו"ר מלעלוב. תחילה הראש"ל צ לא חפץ בזה, אך לבסוף נעתר וכפי שהנכם רואים, זו הכניסה הראשית לצינון".

בעת שאנו חולפים בכניסה, מסמן הרב שטרן שליט"א, על ציון "התנא רבי יצחק", הנמצא תחת גשר המעבר ברחבת הציון, ומספר על הפתח המיוחד שעשו לחדר הציון לפי גדר ההלכה, על מנת שכהנים יוכלו להיכנס לרחבה. מבעד לחורי הברזל בדלת זו, מרצדת להבת נר נשמה, ואנשים החולפים במקום נעצרים לכמה רגעים, מניחים יד על האבן או השער ולוחשים פרק תהילים.

הקמת מחיצות במערת הציון

אנו נכנסים יחדיו לאולם התפילה הפנימי, היכן שטמון התנא רבי אלעזר. יחדיו הם מסמנים על מחיצת הברזל המעוטרת המפרידה כיום בין גברים לנשים בציון. "כשהגעתי לכאן, לא היו מחיצות כלל להפריד בין גברים לנשים. כל השנים עבדנו להקים מחיצות, לא היה שייך להתפלל ככה, זו הלכה מפורשת בשולחן ערוך, אולם נתקלנו במלחמות קשות".

מי יכול היה להלחם בזה?

כל פרט שדרש סידור וייעול היה דורש מאמצים עילאיים. היו כאן משפחות שלמות ששהו בציון ביום ל"ג בעומר, היו להם מקומות קבועים בתוך הציון וכולם הזהירו אותי מפני מאבקים קשים. למרות זאת החלטתי להקים את המחיצות בל"ג בעומר של אחת השנים ולראות אם הצעד יעבור בשלום. היו לזה כמובן מתנגדים, אך כנגדם היו שותפים למצווה נשגבה זו, רבי ישעיה אשר זליג מרגליות, רבי זלמן בריזל ורבי שמעון קליין. ב"ה, לא התעוררו מאבקים מיוחדים ומאז ועד עתה נשארו המחיצות ואף סודרו באופן ראוי".

"המון שימלעך" נושעו בזכות הצדיק"

בדרך ליציאה מהציון, חלפנו שוב על פני רחבת הכניסה, "מאות שימלעך" באים לכאן מדי ל"ג בעומר בשנה רגילה לעשות חלק'ה", מספר הרב שטרן שליט"א. "סגולה ידועה למי שלא נפקד עדיין בזרע של קיימא, או למי שנולדו לו רק בנות וחפץ בבנים, לבוא להתפלל על ציונו של הרשב"י, להבטיח לקרוא לרך הנולד על שמו, ולבוא לכאן לערוך לו חלק'ה במלאת שלוש שנים. בין כל ה'שמעון' שנמצאים כאן בל"ג בעומר יש סיפורי ישועה ומופת בזכותו של הצדיק, כאשר רבים מהם נולדו אחרי שנים רבות להוריהם. גם לבני הבכור נולדו רק בנות והוא חפץ בבן.

לילה והתפללו תפילות רבות ובייחוד דשמיא כעבור שנה נולד לו בן, וקרא לו שמעון. כעבור זמן נולד לו בן נוסף וקרא לו אלעזר ולאחר מכן נולדה לו בת".

אנו נפרדים מהגר"מ שטרן שליט"א, השנה למרבה הכאב לא תיערך העלייה ההמונית, אולם המוני בית ישראל בכל העולם יעסקו בשבחי ובגדלותו של התנא האלוקי, יעתירו בזכותו עם התפילה הנכספת: "הוא ימליץ טוב בעדינו, אדונינו בר יוחאי".

(מגזין במה)

הוא הגיע לכאן להתפלל והבטיח לקרוא לבנו שמעון ולערוך כאן חלקה, ואכן, כעבור שנה נולד לו בן בסייעתא דשמיא ונקרא שמו בישראל שמעון".

גם רבי ישעיה אשר זליג מרגליות זצ"ל, זכה כאן לסיפור מופת, אצל בנו. במשך עשרים וארבע שנים לא זכה בנו להיפקד בזרע של קיימא. פעם אחת הגעתי לציון וראיתי לפתע את רבי ישעיה אשר זליג ובנו מגיעים בשעה שאינה סבירה להתפלל על הציון. הם נותרו כאן במשך שלושה ימים רצופים, קמו בחצות

בעניינא דיומא - ל"ג בעומר

חלאקה בגיל שנתיים, ושערות שזות זהב

5 דברים שאולי לא ידעתם על 'חלאקה'

בעיקר אצל הספרדים ולאחר מכן אצל החסידים. בירושלים נהגו לערוך את החלאקה גם בקבר שמואל הנביא, בקבר שמעון הצדיק, במערת כלבא שבוע או במערת הסנהדרין.

4. תפילה מיוחדת לחלאקה

יש אומרים תפילה זו בשעת החלאקה: יה"ר מלפניך, ה' אלוקי האלוקים ואדוני האדונים, שבזכות כל הצדיקים והחסידים מיום שנברא העולם ועד סופו, ובזכות תורתך הקדושה והטהורה, ובזכות מצות פאת הראש, שציוותנו בתורתך "לא תקיפו פאת ראשכם", ובזכות הצדיק הקדוש הזה מורנו ורבינו ועטרת ראשנו [בכל ציון של צדיק ששם גוזזים מזכירים את שמו], כמו שזכה הנער לפאת הראש, כן יזכה לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ויורה הוראות בישראל בחיי אביו ובחיי אמו, אמן נצח סלה".

5. כמה שוקלות השערות...?

יש שנהגו לשקול את שערותיו של הילד לאחר הגילוח בזהב או בכסף, ונתנו כנגד המשקל מעות לצדקה. והעלו זאת כסגולה שהבן יהיה חכם בתורה וביראת שמים ויארץ ימים בטוב. וכך נהגו בחצר מונקאטש בהונגריה.

1. מה הפירוש 'חלאקה'?

חלאקה היא מילה שמקורה בשפה הערבית, ופירושה הוא 'לספר', ובאידיש - 'אפשערן'. אמנם על פי הרמז, יש שמסבירים את המלה על דרך לשון הכתוב ביעקב אבינו (בראשית כז יב) "ואנכי איש חלק", וכך גזיזת השערות מסמלת את כניסתו של הילד לעולם התורה, עולמו של יעקב אבינו שהיה יושב אהלים.

2. חלאקה בגיל 9 חדשים

לצד המנהג להשהות את תגלחת הילד עד לגיל שלוש, היו בזה כמה מנהגים נוספים: במרוקו נהגו לספר כבר בגיל תשעה חדשים; בתימן נהגו בגיל שנתיים, וכן מנהג גור, סקווירא ועוד, וכן מובא על הסטייפלר שלא הקפיד על גיל שלוש אלא גילח את ילדיו כבר בגיל שנתיים. היו מעדות המזרח שנהגו לגלח את הילד כבר ארבע או חמש שנים, והיו בעבר שנהגו לגלח בן שש ושבע שנים.

3. חלאקה, לא רק במירון

המנהג לעשות את החלאקה במירון נזכר כבר בדברי רבי חיים ויטאל (שעה"כ דף פז) שכן עשה האר"י ז"ל. המנהג התפשט

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

כשהגיעה הבשורה המשמחת שוב עשה ר' שמואל את דרכו אל המקום הקדוש שמשם צמחה הישועה, והפעם כדי להודות. ואת מי הוא פוגש שם?...

כוחה העצום של התפייסות אהבת חינם

אמר את שמו של חברו החדש ובירכו מעומק הלב שיושע בכל העניינים. ר' שמואל נכנס פנימה, שפך שם דמעות לישועת החבר הבחור שהוא מתפלל עליו שנים רבות כל כך, וגם לישועתו הוא. כשיצא משם הוא פוגש את מאיר, חברו מהישיבה. "אשריך! איזה קידוש ה' עשית", קורא אליו מאיר, "ראיתי מה שהיה. לא שמעתי מה דיברת איתם, אבל ראיתי שהצלחת להשפיע עליהם." "אמרתי להם שיברכו את חברנו שימצא במהרה זיווג הגון. תתפלל עליו גם אתה, הוא מתקרב לגיל שלושים ועדיין לא מצא את זיווגו".

ר' מאיר נדהם. הן לר' שמואל עצמו יש סאת ייסורים משל עצמו. הוא עדיין לא התברך בילדים, ועם כל זה הוא מקדיש את זכות השלום לחברו. "אני מקנא בך", אמר מאיר, "ככה לחשוב על השני". "בוא ניכנס ישר לעניין", ממשיך ר' שמואל, "אולי יש לך רעיון בשביל חברנו?".

"אני לא שדכן, היחידה שאני מכיר זאת אחותי שמלאו לה תשע עשרה לאחרונה".
"אולי זה מתאים?..."

מאיר כמעט התעלף במקום, אבל ר' שמואל 'משום מה' נדלק על הרעיון. הוא המשיך ודיבר בשבח הבחור עוד ועוד. "מה אכפת לך לנסות?" הוא שכנע את מאיר, "תאר לך שכאשר הוא יהיה בן 91 היא תהיה רק בת 80... זאת מעלה גדולה...".

התחילו בהומור, וכשיש שמחה למטה יש שמחה למעלה... כעבור עשרים יום הבחור המבוגר התארס במזל טוב עם אחותו של מאיר, וליהודים היתה אורה.

כשהגיעה הבשורה המשמחת שוב עשה ר' שמואל את דרכו אל המקום הקדוש שמשם צמחה הישועה, והפעם כדי להודות. ואת מי הוא פוגש שם? את השומר הנאמן שמרשה להיכנס רק לפי התור. ר' שמואל ניגש אליו בשמחה, ואומר לו: "זוכר אותי? אתה ודאי זוכר מה שהיה במקום הזה לפני כשלושה שבועות, קולות המריבה - והפיסס הנהדר שקידש את השם ברבים. מזל טוב! הבחור שבירכת התארס!"

השומר כל כך התרגש: "בטח שאני זוכר, ואני רואה שכל הברכות התקיימו - גם אני התארסתי השבוע...".
מזל טוב! מזל טוב!!! צאו וראו כמה חביבה אהבת חינם לפניו יתברך...

(מתוך גיליון 'השגחה פרטית')

סיפור מפי בעל המעשה, ר' שמואל שיחי':
"לפני כמה חודשים הלכתי להתפלל באחד מהמקומות הקדושים. מאז הפציע וירוס הקורונה לעולם, יש מאבטח שעומד בחוף ומווסת את כמות האנשים שבפנים. מותר שיהיו בפנים מספר מוגבל של אנשים, ורק כשאחד יוצא נכנס הבא.

"כשהגעתי עמדו עשרות אנשים בתור וניצלו את הזמן לאמירת תהלים. גם אני נעמדתי ביניהם וחיכיתי. לפתע הגיע למקום יהודי, עקף את כל התור הארוך וכמעט נכנס פנימה. 'הלו... הלו... קרא לו המאבטח, יש תור! אי אפשר להיכנס עכשיו.'
"מה תור? מי תור? היהודי ששמו יהודה התקצף נוראות. 'מה באתם פה להשתלט על המקום? מה רציתי בסך הכל, לבוא להתפלל, זה הכל. מי קרא לך בכלל? מה היה רע עד היום? לך הביתה. נסתדר בלעדיך. אתה לא בעל הבית כאן'.

"השומר לא נותר חייב. נכון שאני לא בעל הבית, אבל זה התפקיד שלי. אתה חייב לציית'. חילופי הדברים הלכו והחמירו. נשמעו מילים קשות שאי אפשר לחזור עליהן, וכולם היו המומים מהתפתחות הדברים".

ר' שמואל החליט לעשות מעשה. הוא ניגש אל הניצים, תפס בידו של יהודה ואמר לו: "יהודי טוב, תירגע, תסלח לשומר ובזכות זה תראה ישועות".

יהודה אינו מסכים בשום אופן. "צריך להעיף את השומר". ר' שמואל אמר עם דמעות בעיניים: "רק תקשיב, יש לי חבר, בחור צדיק כמעט בן שלושים. בבקשה ממך, תתגבר! תשתוק! תסלח! יש לך כוח לברך את חברי שיושע". הוא פנה גם לשומר עם אותם דיבורים רכים ומתחננים בעד חברו שיזכה להקים בית נאמן בישראל.

השניים היו נוקשים ונחרצים. הם לא הסכימו לשמוע משום דבר, כל אחד היה בטוח שהוא צודק במאה אחוזים ויותר, אבל גם ר' שמואל לא ויתר. הוא התפלל למלך השלום שלו, שישלח לו סייעתא דשמיא ויצליח במשימה, ושוב דיבר עם כל אחד לחוד ועם שניהם ביחד, עד שבסופו של דבר נרגעו הרוחות, נפתחו הלבבות, האויבים נהפכו לאוהבים, סלחו, התפייסו וברכו את חברו המבוגר של ר' שמואל שימצא בקרוב את זיווג הנכון. עתה ביקש ר' שמואל שגם שניהם יברכו זה את זה. כל אחד

תוך כדי חיפוש, נתקל אחד החברים במצבת אבן וקיבל מכה קלה ברגלו. בתנועה אינסטינקטיבית הוא מעיף מבט על המצבה, ומגלה להפתעתו את הכיתוב הבא...

מה' מצעדי גבר כוננו: הרב יוסף מאיר האס משתף את קוראי 'הפותר' בסיפור השגחה פרטית שאירע עמו לפני כשבועיים

יש פקקים גדולים בדרך וחבל על הזמן. אנו, ששמענו מפיו רק לפני שעה במעזיבוז, שיש לנו אפילו יותר משעה מיותרת בסדר היום על פי התכנית, הסקנו מכך שהוא מבקש עוד כסף כדרכם של נהגי אוקראינה, והבטחנו לו חמשים דולרים נוספים... ואכן, למרבה הפלא תוך שעתיים בערך כבר ראינו את האזור המבוקש. כולנו מרוגשים לקראת התפילה על ציון הסבא ז"ל שהיה מגדולי החסידים, אך אנו מגיעים פחות או יותר לאזור של מורפה, בלי למצוא את המקום המדויק של בית החיים. מנסים לשאול עוברים ושבים היכן בית הקברות היהודי, חלק מושכים בכתפיהם באי-ידיעה וחלק שולחים אותנו למקומות אחרים עם סימוני ידיים לא ברורים. כך או כך, הנהג מכריז בקול אל תוך המכשיר שבידו כי הוא מחפש את בית הקברות היהודי של מורפה, והוא נוסע לפי הכתובת שקיבל.

בשעה 12:15 אנו יורדים למרגלות בית קברות יהודי שנמצא במעלה ההר המקומי, מסתערים על המצבות ומתחילים לחפש את מצבת הסבא. בביקורנו במורפה לפני ארבע שנים, היה זכור לנו כי בית הקברות נמצא על הר ולכן היינו בטוחים כי מדובר במקום הנכון. התפרשנו שלשתנו במרחב ההר, תרים ומחפשים את המצבה הנמצאת על הגבהת בטון לסימן היכר, אך לא מוצאים. מנסים להיזכר באיזה כיוון עמדה המצבה בהיותנו במורפה לפני כמה שנים, אך לא מצליחים למצוא ולזהות את המיקום.

תוך כדי חיפוש, נתקל אחד החברים במצבת אבן וקיבל מכה קלה ברגלו. בתנועה אינסטינקטיבית הוא מעיף מבט על המצבה, ומגלה להפתעתו את הכיתוב הבא: "ת.ג.צ.ב.ה. פ"נ הבתולה יהודית בן זאב בארד, נפ' ט' אייר תרע"ה" - - - אנו עומדים אפוא למרגלות מצבה של נפש אומללה שהלכה לעולמה לפני יותר ממאה שנים, בלי להותיר אחריה זש"ק, והנה בעוד שעות ספורות יחול יום היא"צ של נערה זו. מיהרנו להוציא מאמתחתנו נרות נשמה והדלקנו לזכותה, ואף כמה פרקי תהלים נאמרו בהתרגשות על קברה.

משם מיהרנו לשער בית החיים, שם המתין לנו נהג המונית בקוצר רוח שהראה לנו על השעון כי הזמן דוחק ביותר. רק שם על יד השער, אנו מגלים שלט קטן ותמים שהונח בפתח בית העלמין כי כאן הוא בית החיים של כפר שאריגראד הסמוך למורפה... אין זה פלא שלא מצאנו את מצבת הסבא רבי משה מיכל ז"ל, כמה חבל. בכלל לא הגענו למקום הנכון.

היה זה ביום האחרון למסעי הממושך באוקראינה. אחרי שבת מרוממת במעזיבוז בצוותא עם כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ שליט"א ממאנסי ומאות אנשי שלומו, המשכתי עם שני ידידים (רממ"ד ורד"א) לאזור חבל בוקובינה, לחקור ולתעד מקרוב את העיירות והכפרים בהם התגוררו צדיקי בית ויז'ניצא וחסידיהם הנאמנים, כמנהגי מפעם לפעם מדי תקופה בס"ד.

ביום שלישי ח' אייר תשפ"א בא המסע אל סימו בשעה טובה ומוצלחת. הטיסה היתה מוזמנת לשעה שש אחה"צ משדה התעופה בקייב, ובכדי למנוע לחץ של הרגע האחרון ובפרט נסיעה של עשר שעות מאזור ויז'ניצא לקייב, יצאנו לדרך כבר ביום שני בלילה, עם תחנת עצירה ולינת לילה במעזיבוז הנמצאת באמצע הדרך, עם תכנית לצאת ממעזיבוז למחרת ביום שלישי בבוקר לקראת השעה אחת עשרה לכיוון קייב, נסיעה בת חמש שעות בערך, וכך להגיע לשדה התעופה בסביבות השעה ארבע אחה"צ, שעתיים לפני מועד הטיסה.

ביום שלישי אנו משכימים קום ואחד החברים שעורר את השחר מספר לנו, שכבר מצא נהג מונית שייקח אותנו מכאן לקייב, ועוד יותר מכך, אם נזדרז להתפלל שחרית תיכף ומיד, עוד נספיק גם לעשות תחנת עצירה קצרה בכפר מורפה. היתה זו הפתעה של ממש עבורי, שכן במורפה טמון זקני החסיד המופלג לבית ויז'ניץ, רבי משה מיכל קוסטינר ז"ל, שנפטר במהלך המלחמה בגלות טרנסניסטריה, ויום היא"צ הוא בכ"ה סיון תש"ב. שמחה גדולה אפפה אותי ואף מיהרתי לשתף בכך את בני המשפחה בארץ הקודש, אשר גם הם שמחו מאד כי הנה יזכה הסבא ז"ל הטמון בכפר נידח ומרוחק, לתפילה נרגשת על קברו.

מחמת הלחץ והבהילות להתארגן עם המזוודות ואף להיטהר במקווה עם תפילת שחרית, לא ירדנו לפרטי הפרטים של שעות הנסיעה, אלא הסתמכנו על החבר שדיבר עם הנהג המקומי, שאכן אם יוצאים ממעזיבוז בשעה 9:30 בבוקר, מגיעים לכפר מורפה באזור 11:30 לפנה"צ, ובשעה 12:00 יוצאים לקייב, משם נוסעים שלוש שעות בלבד ומגיעים לשדה התעופה עוד לפני הזמן המתבקש.

כבר עם עלייתנו על המונית החלו התכניות להשתבש. במקום לצאת בשעה 9:30 כמסוכם, יצאנו רק בשעה 10:15. באמצע הדרך למורפה, החל הנהג לשנות את זמירותיו ובתנועות ידיים משונות ניסה להסביר לנו שעלינו לוותר על העצירה במורפה, כי

אחד החברים את הרהוריו בקול: מי יודע אם הסיבוב הארוך הזה לא בא אלא בשביל שתזכה נערה בתולה זו ע"ה שייאמרו על קברה פרקי תהלים וידליקו נרות נשמה לזכותה שעות ספורות לפני היא"צ... הרי חיפשנו בכל בית החיים את קברו של הסבא ולא מצאנו, והנה בהשגחה פרטית נתקלה רגלו של אחד מאיתנו בקברה של נערה זו, וכך נעצר לרגע לראות את מקור הכאב וגילה באקראי את המצבה.

בדיבורי חיזוק ואמונה אלו התחזקה רוחנו ביותר, על אף הלחץ הגדול שמא חלילה נאחר את הטיסה ונאלץ להישאר בלילה בקייב. עשינו את כל ההשתדלויות הגשמיות והרוחניות כדי שהנהג יגביר את מרוצת נסיעתו, ואכן אחרי שעות ארוכות של מתח וחרדה מפני הבאות, עצרה המונית בפתח שדה התעופה בקייב בשעה 17:20... ארבעים דקות תמימות לפני ההמראה... היינו בטוחים כי נמצא את הדלפקים ריקים לגמרי, לכאורה. אלא, שהקב"ה שליווה אותנו לאורך כל ימי המסע, המשיך גם כאן להיות עמנו.

הפקיד האוקראיני כמו ישב והמתין רק לנו. ניגשנו אליו מתנשפים מהריצה הבהולה מהמונית, כשאנו ממלמלים: 'קייב, טרעפיק'... כמבקשים להתנצל על האיחור בעקבות הפקקים של קייב. הוא קיבל את המסמכים בזריזות, כאשר תוך עשרים דקות כבר היינו ישובים בבטן המטוס חגורים וממתינים לקראת ההמראה... ואנו קיבלנו פירוש חדש למילים: מד' מצעדי גבר כוננו!

עדיין לא עמדנו על גודל הלחץ העומד לפנינו מול שעון החול ההולך ואוזל לקראת הטיסה בקייב הרחוקה, שכן הנהג אמר מפורשות בבוקר כי הדרך ממורפה לקייב אורכת שלש שעות בלבד. וכל כך הסתמכנו עליו, עד שאפילו לא הלכנו לבדוק זאת... אנו נכנסים למונית ופותחים בנסיעה לשדה התעופה, אך הנה מגיע רגע האמת... המכשיר המכוון את הנהג מראה לנו כי לפנינו מסלול נסיעה של לא-פחות מחמש וחצי שעות... הוא אף מראה את שעת ההגעה אל היעד: 17:50... עשר דקות לפני המראת המטוס...

לא היו לנו הרבה ברירות. ניסינו להתווכח אתו שזה לא מציאותי, שהרי הוא עצמו אמר לנו שזוהי דרך של שלש שעות בלבד, אבל הנהג משך בכתפיו וניסה לרמוז לנו שכבר אמר בשעת היציאה ממעזיבוז שכדאי לנו לוותר על העצירה במורפה. ליבנו נפל בקרבנו, מה עושים כעת? לא זו בלבד שלא הצלחנו למצוא את מצבת הסבא ז"ל, עוד נאחר את הטיסה חלילה. אלו פנים יהיו לנו כשנספר זאת לבני הבית הממתינים בקוצר רוח לחזרתנו אחרי שבוע של היעדרות מהבית? בפרט שהטיסה הבאה הינה רק בשעות הבוקר המוקדמות של יום רביעי.

עם זאת, כיהודים מאמינים בני מאמינים, ידענו היטב כי השי"ת המכין מצעדי גבר הוא זה ששלח אותנו לכל המסלול הזה, והוא זה גם שהועיד אותנו להגיע כל כך קרוב לאזור בו טמון הסבא, אך לא נזכה לעלות ולהתפלל על קברו. ואז מביע

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

סגולות וישועות

בני הזוג היו בהלם מוחלט. רבי דוד ענה להם את התשובה עוד לפני שבכלל הספיקו להניח לפניו את מצוקתם וצערם, ויהי לפלא. מיד כשחזרו לביתם החליטו לעשות כפי שהורה להם...

"המפתח לכל הישועות"

כסגורים על מנעול ובריה. יום אחד פנו ועלו לעבר ביתו של האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא שליט"א מנהריה. חיכו בתור לקבלת קהל שעות שלימות עד שהגיע תורם. בדיוק רבי דוד בא לצאת מחדרו, ומשהבחין בהם אמר להם: "דעו לכם, מי שרוצה ילדים וסייעתא דשמיא, שיתעסק וירבה בזיכוי הרבים, זו מעלה עצומה

הסיפור המדהים הבא אירע ממש בשבועת האחרונים בשלהי זמן חורף האחרון. משה ורעייתו שמתגוררים בבני ברק נישאו בשעה טובה ומוצלחת בשמחה ובקול ששון. אולם עברו מספר שנים מהחתונה ועדיין לא זכו לזש"ק. תפילות, קבלות טובות, ברכות... ועדיין שערי שמים נראו

שאין כמוהו".

בני הזוג היו בהלם מוחלט. רבי דוד ענה להם את תשובתו עוד לפני שהספיקו להניח לפניו את מצוקתם וצערם, ויהי לפלא. מיד כשחזרו לביתם הבעל החליט לפתוח תהילים בבתי הכנסת וכן 'אבות ובנים', שהתחיל ממספר קטן והגיע למספרים עצומים, וכשבמקביל רעייתו גם פותחת תהילים לבנות וכך המשיכו והגדילו את זיכוי הרבים בכל דרך אפשרית שתהיה.

לאחר תקופה ממושכת של קריאת התהילים וכל הלימוד של 'אבות ובנים', הכריזו על מבצע שמי שיתמיד בשמירת הזמנים ייצא לטיול חווייתי וייחודי. ואכן הגיע יום פקודה והמבצע שהוכרז הסתיים. הם הוציאו שני אוטובוסים ליומיים חווייתיים ומלאים באטרקציות עבור הילדים הנמנים על התהילים ועל האבות ובנים. אולם כבר בלילה הראשון של הטיול חשה האשה שלא בטוב

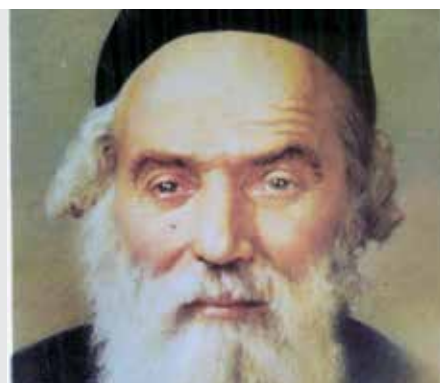
והם נאלצו לשוב לביתם. לאחר ביקור בקופת חולים ובדיקות שונות, הם קיבלו את 'בשורת חייהם' - לאחר שמונה שנים של ציפיה הם עתידים בקרוב לחבוק בן זכר! התינוק נולד, שימו לב! - תשעה חודשים בדיוק מאז הבוקר בביתו של רבי דוד אבוחצירא. וכמובן, רבי דוד שליט"א שימש כסנדק באותה הברית.

וכאן לא נגמר הסיפור. חבר קרוב וידידו של משה שהיה מטופל בדיאליזה שלוש פעמים בשבוע והיה לו סבל גופני מתמשך, שמע ממשה ידידו את העצה והסוד של זיכוי הרבים, ואכן לקח על עצמו את אותו ארגון תהילים ואת האבות ובנים, וגם אצלו הלא יאומן אירע - שבועיים בדיוק לאחר שנטל את אותו מערך של זיכוי הרבים על גבו ועל שכמו, הפסיקו הטיפולים לגמרי, וכמו שהגדירו בפניו רופאיו שמדובר 'בנס רפואי'!

(ברינה יקצורו)

החפצים בחיים - הפץ חיים יומי

כשחברו מפציר בו שיגלה לו סוד שנאמר לו - האם מותר לשנות מהאמת ולומר "איני יודע"?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר הפץ חיים

סוד שנאמר לו, מותר לו לומר 'איני יודע'. אמנם באופנים שבהם אי גילוי הסוד עלול לגרום לנזק גדול מאוד, חובה לספרו משום 'אל תעמוד אל דם רעך', ולדוגמה: כגון שאמר לו אדם בסוד שרוצה לגזול את ממונו של פלוני, או להזיקו היזק רוחני, או שבחור מקולקל רוצה להתקבל לישיבה מסוימת - דעת הגר"נ קרליץ שעליו לספר את הדבר כדי למנוע את הנזק [אך אם הבחור אינו מקולקל אלא רק שאינו חכם, אין זה נחשב נזק ואסור לו לספר]. וראה בביאורים ומוספים שהביאו בזה עוד נידונים מספרי הפוסקים.

בהלכות הנלמדות היום בחפץ חיים (כלל ח' מהלכות רכילות סעיפים ד-ה) כותב רבנו (סעיף ה): "וחייב אדם להסתיר הסוד אשר יגלה לו חברו דרך סתר, אף על פי שאין בגילוי הסוד ההוא ענין רכילות, כי יש בגילוי הסוד נזק לבעליו וסיבה להפר מחשבתו". וטעם נוסף לאיסור: "גם בזה הוא יוצא מדרך הצניעות והוא מעביר על דעת בעל הסוד".

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים, כי דעת הגרי"ש אלישיב והגר"נ קרליץ שגילוי סוד אינו כלשון הרע שהותר לתועלת, אלא כיוון שהזהירו שלא לספר, אסור אפילו לתועלת. עוד הביאו בשם הגרש"ז אויערבאך, שאדם שנשאל מחברו בענין

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

האם יש מנהג של י"ג חלות בשבת קודש?

יומא דף יז

לחם הפנים

ולפיכך קראו "שלחן הפנים".

(אזנים לתורה במדבר ד ז)

פעם אחת שמו לפני האדמו"ר הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע בליל שבת י"ג חלות, י"ב חלות קטנות, מלבד החלה שביצע עליה, ושאלו הרב הלפרין אם אין קפידה שלא יהיו יותר משתים עשרה, המכוונות כנגד לחם הפנים. וענהו, שהטעם של שתיים עשרה הוא נגד אות "ו" במילואה, כמו שאומרים ב"וין תתקטר", וכשנכתב במילואה עם "א", ["ואו"], הרי לפנינו י"ג.

(צדיק יסוד עולם)

"לחם הפנים" נקרא כך מפני שיש לו "פנים" (מנחות צו.). ופירש רש"י - דפנות. לשון אחר שהיו לו פנים, זויות והן הן הקרנות. אבל למה נקרא השלחן "שלחן הפנים"? - מפני שמניחים עליו את לחם הפנים. ובמקום אחר האריך הכתוב לומר "ואת השלחן אשר עליו לחם הפנים" (שמות מא ז), וכאן קיצר ואמר "שלחן הפנים". ואפשר לפרש שקראו כך מפני שהוא עומד לפני ה' וכן הוא אומר: "זה השלחן אשר לפני ה'" (יחזקאל מא כב). ושינה הפעם לקרותו בשם זה, ללמד שאף בשעת המסעות הוא כמו לפני ה', והלחם שעליו אינו נפסל ביוצא, כמבואר במנחות (צה:), וזה דוקא במסודר על השלחן, הרי שהשלחן הוא תמיד לפני ה'.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

האם מותר להשתמש בטלית פרטית ללא רשות מפורשת מהבעלים?

הוא מקפיד על כך, אסור להשתמש בחפץ ללא רשותו. וכמו כן, חפץ שידוע כי ישנם המקפידים שלא ישתמשו בו ללא רשותם, מטעמי היגיינה, או מחשש שיתקלקל, או מכל טעם אחר, יתכן שאסור להשתמש בו ללא רשות הבעלים. ואף כאשר מותר להשתמש בחפץ ללא רשות הבעלים, אין ההיתר אלא להשתמש בו במקומו, ואסור להעבירו למקום אחר.

[משנ"ב תקפו, ט, ושעה"צ כ; ביאורים ומוספים דרשו, 15, 16, 17 ו'19]

חכמינו ז"ל אמרו, שהשואל שלא מדעת, כלומר, אדם המשתמש בחפציו של חברו ללא רשותו, הוא גזול. אולם, בחפצי מצוה, אינו נקרא גזול, כיון שחזקה היא שכל אדם שהוא מרוצה מכך שמתקיימת מצוה בחפציו. ולכן, מותר לקיים מצוה, או אפילו מנהג טוב, בחפץ של הזולת, כגון טלית או שופר, אף ללא קבלת רשות.

אולם, אם בעל החפץ נמצא במקום וניתן לשאלו, או שידוע כי

באיזה מקרה 'בטל' חפץ של עבודה זרה מאליו על ידי שביטלו חפץ אחר?

וכשהגוי מפקיר חפץ ששימש בעצמו עבודה זרה, בטלים מאליהם כל החפצי ה'משמשים', דהיינו החפצים שהשתמשו בהם למעשי הפולחן לעבודה זרה זו; ויש שסוברים שביטול זה של המשמשים אינו אלא כאשר גם העבודה זרה וגם משמשיה נמצאים ברשות הגוי, אבל אם המשמשים ברשות ישראל (ראה להלן), אינם בטלים.

[שו"ע תקפו, ג, משנ"ב י ריד, ושעה"צ ל; ביאורים ומוספים דרשו, 21]

חפץ ששימש כעבודה זרה של גוי, או שגוי השתמש בו לצורך פולחן לעבודה זרה - וכגון שופר ששימש בעצמו כעבודה זרה, או שתקעו בו בפני עבודה זרה לכבודה - הריהו אסור בהנאה. אולם, אם גוי 'ביטל' את העבודה זרה שבחפץ, דהיינו שעשה בו מעשה המורה שאינו מכיר באלהותו של חפץ זה, וכגון שהפקיר את החפץ - הריהו מותר בהנאה. ואם השאיל את החפץ לאחר, אפילו לישראל - אין זה נחשב ל'ביטול'.

בהמה ששימשה כעבודה זרה - האם נאסרה בהנאה?

ישראל, יכול הגוי לבטלו ולהתירו בהנאה; ויש שמחמירים בדבר. וחפץ ששימש לעבודה זרה בכל אופן שהוא, דהיינו, אף אם בוטל, ואף אם לא נאסר כלל בהנאה - וכגון בהמה שעבדו אותה בחייה, אשר אינה נאסרת בכך - אין לקיים בו מצוה, משום שדבר מאוס הוא, לקיים את מצוות ה' בחפץ הקשור לעבודה זרה.

[שו"ע תקפו, ג, משנ"ב י, יב, יג ורסו, שעה"צ ל, (וראה שם, כו), וביה"ל ד"ה והוא; ביאורים ומוספים דרשו, 20]

בהמשך לאמור: חפץ ששימש כעבודה זרה של ישראל, או שישראל השתמש בו לצורך פולחן לעבודה זרה, אסור בהנאה לעולם, ולא ניתן ל'בטלו'.

וכן חפץ ששימש כעבודה זרה של גוי, ונכנס לרשות ישראל, וכגון שנאבד מיד הגוי ומצאו ישראל והתכוון לזכות בו - אף שהישראל עצמו לא עבדו, לא ניתן לבטלו, ואף ביטול של הגוי אינו מועיל. אבל חפץ שהיה 'משמש' לעבודה זרה של גוי, ונכנס לרשות

* יש מן הראשונים שסובר, שרק שופר ממין הכבשים כשר לתקיעת שופר, וכל שופר אחר פסול. ולהלכה, אף שלכתחילה יש לתקוע דווקא בשופר ממין הכבשים, בדיעבד, ניתן לתקוע גם בשופר של עז, של יעל, וכיוצא בהם.

* חכמינו ז"ל תיקנו לתקוע בראש השנה בשופר 'כפוף', דהיינו, מעוקל; לאות ולזכרון לבני ישראל שיכופפו את לבם בתפילה ביום זה. ובדיעבד, ניתן לתקוע גם בשופר 'פשוט', דהיינו, ישר.

* מנהג בני אשכנז וחלק מבני ספרד, שאחד מהקהל עומד ליד התוקע, ומקריא לפניו את סדר התקיעות כדי שלא יטעה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם יש מקור למנהג לצום בשלושת הצומות הסמוכים לבר מצוה?

שבזמננו אין ילדים שיש בהם דעת להתאבל. והיו שנהגו, שילד המתקרב לגיל שלוש עשרה, צם את שלושת הצומות הסמוכים לבר מצוה; אך יש מפוסקי זמננו שהתנגד למנהג זה, והורה כי אף מי שאבותיו נהגו כן, אינו צריך להחזיק במנהג זה, כיון שאין לו מקור ולא תוקף הלכתי של מנהג; והחפץ להחמיר, די בכך שיאחר את זמן אכילתו של הילד.

[משנ"ב תקנ, ה, וביה"ל ד"ה הכל; ביאורים ומוספים דרשו, 12-14]

בנים עד לגיל שלוש עשרה, ובנות עד לגיל שתים עשרה, פטורים מלצום בתשעה באב, שבעה עשר בתמוז, צום גדליה, ועשרה בטבת.

אולם, ילדים שיש בהם דעת להתאבל עם הציבור באבילות שבימים אלו (ראה תקציר לאתמול) - ראוי לחנכם שלא יאכלו אלא מאכלים פשוטים, ורק כדי צורכם, ולא יתענגו במאכלים מיוחדים, או מיותרים. ויש שכתבו כי למעשה אין נוהגים לדקדק בכך, אלא מאכילים את הילדים הקטנים כדרכם. ויש שכתב

הלוח היומי

ט"ז באייר | רבי מאיר ב"ר גדליה זצ"ל,
מהר"ם מלובלין, אב"ד לבוב, קראקא
ולובלין, בעל חידושים על הש"ס ועוד

בשנת ב' אלפים תמ"ט, חודש לאחר יציאת בני"י ממצרים, החל ביום זה לרדת להם "מן" מהשמים והוא נמשך עד ארבעים שנה, ומשה רבינו תיקן להם את ברכת הזן (ברכת המזון). ויש דעות שהוא ביום ל"ג בעומר.

יארצייט:

שע"ז: רבי מאיר ב"ר גדליה זצ"ל, מהר"ם מלובלין, אב"ד לבוב, קראקא ולובלין, בעל חידושים על הש"ס ועוד.
תרמ"א: מנחם מנדל ב"ר דוד (מזבלטוב) זצ"ל, מדאמיטש.

תשמ"ג: רבי רפאל ב"ר יהודה עבו זצ"ל, ראב"ד חיפה ות"א, ר"י אור החיים בטבריה ומקים מוס' אוצר התורה-מרוקו.
תשס"ג: רבי יחיאל מיכל ב"ר אברהם יצחק פיינשטיין זצ"ל, ר"י בית יהודה.

תשס"ז: רבי צבי הירש ב"ר ניסן חיים רוזנבוים זצ"ל, האדמו"ר מקרעטשניף-סיגעט ק.אתא.

מדוע לא יוצאים ידי חובה בנטילת לולב גזול ואילו בתקיעות בשופר גזול יוצאים ידי חובה? | ובאיזה אופן יוצאים ידי חובה בתקיעות שנעשו בשופר של עבודה זרה?

תמצית שיעור הלכה במשנה ברורה הלכות ראש השנה במסגרת לימוד 'דף היומי בהלכה'
[משנ"ב חלק ו', סימן תקפ"ו סעיף ב' - סימן תקפ"ו סעיף א' - ג']

תקיעות בשופר גזול

אדם שתקע תקיעות שופר בשופר גזול, גם באופן כזה שהבעלים לא התייאשו מהגזלה, הדין הוא, שהוא יצא ידי חובת תקיעת שופר, וזה לא דומה ללולב ומצה וציצית הגזולים, שהדין הוא, שלא יוצאים ידי חובה בגזול, משום שמצות שופר היא השמיעה בלבד, ואין דין גזול בשמיעת קול, שהרי בשמיעתו אינו נוגע בשופר בכלל, ולכן, אפילו שתקע בו באיסור גזול, כיוון שעיקר השמיעה אין בה משום גזול, יצא ידי חובה, ומובא כאן בהערה למשנה ברורה מהדורת 'דרשו' בשם הראב"ד, שמחלק חילוק אחר בין לולב מצה וציצית, לבין שופר, שבהם יש דין של 'לכם', ולכן לא יוצאים ידי חובה בגזול, אבל בשופר אין דין 'לכם', והרמב"ם מבאר, שאין בזה גם חיסרון של מצוה הבאה בעבירה, משום שהמצוה היא בשמיעה ולא בעצם השופר, וכנ"ל.

תקיעות בשופר של חברו שלא בידעתו

כל זה אמור בדיעבד לאחר שתקע, אבל לכתחילה, אסור לתקוע בשופר גזול בעל כרחו של בעל השופר, ואפילו אם התייאשו הבעלים, וכל שכן שלא לברך, משום שיש בזה 'בוצע ברך נאף ה', אבל מותר לקחת שופר של חברו בלי ידיעתו, ולתקוע בו, משום שניחא ליה לאיניש למיעבד מצוה בממונו, וממילא, בוודאי שבעל השופר היה מתרצה בזה, ואפשר לתקוע בו את כל המאה קולות, ואף על פי שכל המאה קולות זה לא מדינא, בכל זאת, מכיוון שיש מנהג כזה, אפשר לתקוע על סמך שניחא ליה לאיניש למיעבד מצוה בממונו, ולתקוע את כל המאה קולות, ומובא בשער הציון כאן שכתב, 'עיינ עוד מה שכתבנו שם בשם הפרי מגדים', ומובא כאן בהערה בשם הפרי מגדים שאומר, שאם אפשר בקלות לבקש רשות מבעל הבית, כגון שהוא מצוי באותו מקום שנמצאת הטלית או במקום שבו נמצא השופר, חובה לבקש ממנו רשות ולא לסמוך על החזקה, שהרי הכלל הוא, שאין לסמוך על חזקה במקום שאפשר לברר את הספק בקלות.

תקיעות בשופר של עבודה זרה

אדם שתקע בשופר של עבודה זרה של ישראל, וכגון שהישראל עבד לשופר, מכיוון שעבודה זרה של ישראל אי אפשר בשום פעם שהיא תהיה מותרת, משום שאין לה ביטול מעולם, ממילא השופר הולך לשריפה ולא יבוד, והוא כמי שאינו, וכתותי מיכתת שיעורא והשופר נידון כמי שאין בו שיעור, אבל בשופר של עבודת כוכבים של עובד כוכבים, וכן משמשי עבודת כוכבים של עובד כוכבים, לכתחילה לא יתקע בזה כיוון שזה מאוס, אבל אם תקע בו אפילו לפני שהעכו"ם ביטל אותו מעבודה זרה, יצא ידי חובה, משום שאפשר לבטל את זה, ואין לזה דין של כתותי מיכתת שיעורא, וכן לא שייך בזה הנאה מעבודה זרה, כיוון שמצוה לא שייך בה הנאה, ולכן יצא ידי חובה, ופשוט שאם אין לו שופר אחר, תוקע בו לכתחילה, כדי שלא לבטל את המצות עשה.

כל מה שנאמר בשופר של עבודה זרה של עכו"ם שהישראל יוצא בו ידי חובה, זה דווקא באופן שהישראל לא התכוון לזכות בו, אלא הגביה אותו רק כדי לתקוע בו (בביאור הלכה יש נידון, בעבודה זרה ששייך לעכו"ם שבזה יתכן שאפילו שאם הישראל הגביה את זה, זה לא מעלה ולא מוריד, כי זה שייך לעכו"ם, ומצד שני יש לומר, שאולי כיוון שזה ברשות ישראל, שהרי הוא חייב באונסו, וממילא זה נחשב כשל ישראל) אבל אם בשעה שהגביה הישראל את השופר מהקרקע הוא התכוון לזכות בו, לא יצא ידי חובת תקיעות, משום שזה כבר עבודת כוכבים של ישראל, ויש מחמירים שסוברים, שאפילו בשופר של עבודת כוכבים של עובד כוכבים, לא יצא ידי חובה, כיוון שזה אסור בהנאה, והרי הוא כנחסר משיעורו, וצריך לבטל אותו מערב יום טוב, כי אם לא מבטל אותו בשעה שקידש היום, אם כך, לפי השיטה שפסול לתקוע בשופר לפני ביטול, לא היה ראוי לתקוע בו, והשופר נדחה, וממילא, אפילו אם העכו"ם ביטל אותו ביום טוב והוא הותר, בכל זאת חוששים שמא יש דיחוי אצל מצוות, וכבר נפסל, אבל לדינא אנו סוברים כהסברא הראשונה שהיא סברת רוב הפוסקים, שאפילו אם לא נתבטלה העבודה זרה בכלל, יכול לתקוע בו אם אין לו שופר אחר, ואם אחר כך נמצא שופר כשר, צריך לתקוע בו מחדש בלי ברכה.

ל"א לעומר

תן לו שיהיה מרוצה מעצמו...

הג"ר משה מרדכי שולזינגר אמר: "יש בני אדם שיש להם שיטה, כל מה שאומרים לו, הוא צריך להגיד הפוך. אתה לא חייב לסתור, אתה יכול לקבל כשהוא אומר דבר נכון, ואפילו אם הוא אמר דבר לא נכון, אתה גם כן לא חייב לסתור אותו, כי הרי לא מתירים עם זה עגונה... תן לו שיהיה מרוצה מעצמו, שתהיה לו הרגשה טובה, שהוא הרויח את היום, הוא אמר משהו..."
(משיבת נפש פרק ה עמ' סט)

נשתדל להתייחס בכבוד לדברי הזולת ולהעניק לו הרגשה טובה, ולא נחפש לסתור את דבריו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il